INUIT ATAQATIGIIT
INATSISARTUNI

UKA2025/140/167

14.Okt.2025

Mariane Paviasen Jensen

Pkt 140: Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at kræve Selvstyreejet selskaber til at opsige deres medlemskab af Grønlands Erhverv.

(Medlem af Inatsisartut Pele Broberg, Naleraq)

Pkt 167: Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at kræve Nukissiorfiit, Asiaq Misissueqqaarnerit, og andre ressortområder underlagt Selvstyret, til at opsige deres medlemskab Grønlands Erhverv.

(Medlem af Inatsisartut Pele Broberg, Naleraq)

Ordførerindlæg.

Punkt:140

Inuit Ataqatigiit ser frem til at fremlægge sine synspunkter for forslaget.

Forslaget indhold om samfundsejede aktieselskaber som bidrager midler til landskassen og som medfører udgifter for landskassen er vigtig at debattere.

Først ønsker vi at udtrykke at vi i større grad end forslagsstiller ønsker at udrede vores virksomheders omkostninger og organisering.

Vi har i de senere år påpeget at der er for mange chefer i de vi kalder for samfundsejede virksomheder og at de blandt andet har store lønninger og for mange frynsegoder. Vi har tit sagt at disse har mange konsekvenser for samfundets drift, idet vi håber at Naalakkersuisut straks handler på disse forhold, men indtil videre ved vi ikke hvad status er på disse sager. Vi vil altid tage denne nødvendige debat op indtil der forelægger en håndgribelig løsning,

idet Formanden for Naalakkersuisut er den der kan stille krav til bestyrelser for de enkelte aktieselskaber.

Forslaget indeholder et forslag om at de samfundsejede virksomheder udtræder Grønlands Erhverv, hvilket vi anser som meget håndgribelig forslag. Desuagtet er en udgiftsanalyse af virksomhederne yderst påtrængende og vigtig.

Undersøgelse viser at folks skattemidler og brugerbetalinger bliver brugt til medlemskontingenter. Når man ser på forslagsstillerens flere enslydende fremsatte § 37 spørgsmål, kan vi gennem forslagsstillerens nævnte potentielle besparelser se, at en tilslutning til forslaget vil medføre en besparelse på mere end 2 millioner kr.

Med hensyn til de samfundsejede virksomheder mener Inuit Ataqatigiit, at vi har andre store problemer end de førnævnte, hvorfor vi gennem krav om udgiftsreduktioner kan spare mere end de 2 millioner kr.

Vi kan påpege følgende potentielle besparelser gennem store omorganisering af vores samfundsejede virksomheder;

1. Oprettelse af bestyrelser for virksomhederne, disse skal sætte linjer for hvordan virksomhederne skal drives. Der udbetales gager.
2. Der ansættes chefer for virksomheder, og derudover ansætter der også andre i cheftangene, f.eks. HR-chef, driftschef, bæredygtighedschef, konkurrencechef hvor chefbetegnelserne kan variere.
   Vi ved at der ikke må være konkurrence hos samfundsejede virksomheder, de samfundsejede virksomheder må ikke være konkurrenter for erhvervslivet, og nu er man gået over gevind og har fået en bæredygtighedschef.

Ud over disse så har man driftschefer ude på kysten.... de har altså mange chefer.

Det som blandt andet er uacceptabel for vores allesammens samfundsejede virksomheder er, at nogle af cheferne har enorm store lønninger.

Ud over førnævnte har man i samfundsejede virksomheder meget forskellige vilkår, nogle har sundhedsforsikringer, nogle får stillet en bil til rådighed som de kan bruge kvit og frit, nogle har bedre forhold end andre. Det kunne jo være at samfundet har svært ved at fastholde medarbejdere? Når der sker for stor forskelsbehandling, øges den manglende tilfredshed.

Vi ved at vi her i samfundet har mange borgere der loyal og hengivent stiller deres arbejdskraft til rådighed, og vi ønsker at sige tak til dem, idet disse er dem der er med til at holde samfundet kørende.

Men vi stopper ikke her. Vi har bemærket at man ved ansættelser af lederposter i de samfundsejede virksomheder ansætter folk der kommer udefra, og vi har aldrig forstået hvorfor man ikke ansætter en lokal kalaaleq.

Vi ønsker at understrege at vi udmærket forstår forslagsstillerens ønske om at stoppe virksomhedernes medlemskab af Grønlands Erhverv, desuagtet mener vi at der er så store forhold vedrørende vores samfundsejede virksomheder, at det er nødvendigt at vi laver en generel udredning af alle vores samfundsejede virksomheder.

Vi kan se at det er vigtigt at man i vores allesammens samfundsejede virksomheder kun afholder de yderst nødvendige udgifter og det må vi handle på.

Det er for slapt at vi kun sætter vores lid til at bestyrelserne varetager vores allesammens samfundsejede virksomheder. Vi mener at den af Naalakkersuisut udarbejdede ejerskabspolitik som blev udarbejdet i den forgangne valgperiode bliver fulgt, hvorfor vi opfordrer Naalakkersuisut om at tage dette seriøst, som man gjorde i den forgangne valgperiode. Det er ikke nok med at udskifte bestyrelser. Den egentlige nødvendige indsats er, at sikre at der i vores allesammens samfundsejede virksomheder har forhold der er sammenlignelige med vores borgeres vilkår og levevis og det må man bane vej for.

Derfor fremsætter Inuit Ataqatigiit følgende ændringsforslag:

"Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut som ejere pålægger at der i de samfundsejede virksomheder udarbejdes en sparekatalog og redegørelse om omkostningsreducerende tiltag. Redegørelse fra samtlige samfundsejede virksomheder skal præsenteres i EM 2026 og realiseres i 2028. "

Punkt 167
Disse forslag er er sammenlignelige er henvist til at blive behandlet under et, men punkt 167 handler om samfundsejede virksomheder, såsom Nukissiorfiit og Asiaq, som ikke er aktieselskaber og ikke finansieres på konkurrencevilkår og finansieres over landskassen og hvad angår Nukissiorfiit er der tale om brugerbetaling, hvorfor vi må finde ud af hvad formålet er for deres

medlemskab af Grønlands Erhverv og hvilke fordele de får gemmen deres medlemskab.

Førnævnte forhold kræver en stor indsats, hvorfor vi henviser forslaget til behandling i relevant udvalg og vi kan se at det kan dreje sig om forskellige udvalg, hvorfor vi henviser til dem.

Tak.